

УДК 340:351.74:37.013.42(477)

DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.90.1.11>

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ У СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Корженко О.М.,
ад'юнкт Одеського державного університету внутрішніх справ,
підполковник поліції
ORCID: 0009-0003-4110-9141
e-mail: vpnkorzhenko@i.ua

Корженко О.М. Концептуальні засади національно-патріотичного виховання поліцейських у системі національної безпеки України.

У статті розглянуто теоретико-правові засади національно-патріотичного виховання поліцейських як складової системи національної безпеки України. Обґрунтовано, що в умовах збройної агресії РФ, анексії Криму та повномасштабної війни патріотичне виховання правоохоронців набуває стратегічного значення, забезпечуючи ідеологічну стійкість особового складу, готовність до протидії гібридним загрозам, підтримання правопорядку та зміцнення довіри суспільства до поліції.

Доведено, що патріотичне виховання правоохоронців виступає не лише складовою їх професійної підготовки, а й інструментом зміцнення національної єдності, стійкості держави до зовнішніх і внутрішніх викликів, формування корпоративної культури служіння суспільству та державі. Визначено основні завдання виховання: формування активної громадянської позиції, правової культури та поваги до Конституції, засвоєння історико-культурної спадщини, розвиток духовних цінностей, психологічної та фізичної готовності до захисту держави.

Проаналізовано чинну нормативно-правову базу, включно із Законом «Про Національну поліцію», Законом «Про національну безпеку», Стратегією національної безпеки та Концепцією військово-патріотичного виховання Міністерства внутрішніх справ України. Показано роль присяги поліцейського як морально-правового стрижня професійної діяльності та засобу запобігання колабораціонізму і зради.

Наведено приклади негативних наслідків відсутності патріотичної свідомості та позитивного впливу патріотично налаштованих кадрів на стійкість держави і громадянську єдність у воєнний час.

Підкреслено, що національно-патріотичне виховання є не лише елементом ідеологічного захисту, але й чинником підвищення ефективності діяльності поліції, її взаємодії з населенням та формування позитивного іміджу правоохоронних органів.

Зроблено висновок про необхідність комплексної реалізації заходів патріотичного виховання у системі підготовки та перепідготовки поліцейських, інтеграції кращих європейських практик, розвитку міжвідомчої співпраці та вдосконалення освітніх програм для забезпечення довготривалої стійкості держави.

Ключові слова: патріотизм, правова свідомість, правове виховання, правова культура, присяга поліцейського, громадянська позиція, демократичні цінності, кадрова підготовка, національно-патріотичне виховання, поліція, правоохоронні органи, національна безпека.

Korzenko O.M. Conceptual foundations of national-patriotic education of police officers in the system of national security of Ukraine.

The article examines the theoretical and legal foundations of national-patriotic education of police officers as an integral component of Ukraine's national security system. It is substantiated that in the context of the armed aggression of the Russian Federation, the annexation of Crimea, and the full-scale war, patriotic education of law enforcement personnel acquires strategic importance, ensuring the

ideological resilience of the staff, readiness to counter hybrid threats, maintenance of public order, and strengthening public trust in the police.

It has been proven that the patriotic education of law enforcement officers serves not only as a component of their professional training, but also as a tool for strengthening national unity, enhancing the state's resilience to external and internal challenges, and shaping a corporate culture of service to society and the state. The main tasks of such education are defined as: the formation of an active civic position, legal culture and respect for the Constitution, the assimilation of historical and cultural heritage, the development of spiritual values, as well as psychological and physical readiness to defend the state.

The current legal framework is analyzed, including the Law "On the National Police," the Law "On National Security," the National Security Strategy, and the Concept of Military-Patriotic Education of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine. The role of the police oath is highlighted as a moral and legal core of professional activity and a means of preventing collaborationism and treason.

Examples are provided of the negative consequences of the lack of patriotic consciousness and the positive impact of patriotic-minded personnel on the resilience of the state and civic unity during wartime. It is emphasized that national-patriotic education is not only an element of ideological protection but also a factor in enhancing the efficiency of police work, its interaction with the population, and the formation of a positive image of law enforcement agencies.

The article concludes on the necessity of comprehensive implementation of patriotic education measures within the system of police training and retraining, the integration of best European practices, the development of interdepartmental cooperation, and the improvement of educational programs to ensure the long-term resilience of the state.

Key words: patriotism, legal consciousness, legal education, legal culture, police oath, civic position, democratic values, personnel training, national-patriotic education, police, law enforcement agencies, national security.

Постановка проблеми. Україна сьогодні переживає переломний етап своєї історії, що супроводжується збройною агресією Російської Федерації, анексією Криму та війною. Пряма загроза державному суверенітету та територіальній цілісності висунула на передній план потребу в консолідації суспільства і зміцненні національної безпеки. Одним з ключових інструментів забезпечення внутрішньої безпеки є система національно-патріотичного виховання кадрів, зокрема співробітників правоохоронних органів.

Національна безпека держави охоплює не лише сферу оборони, економіки, енергетики чи інформації, а й духовно-культурний вимір, у якому ключову роль відіграє національно-патріотичне виховання громадян. Особливої уваги вимагає національно-патріотичне виховання представників сектору безпеки і оборони, зокрема поліцейських, які не лише реалізують функції держави у сфері правопорядку, але й виступають символом її сили, легітимності та моральної стійкості. В умовах воєнної агресії проти України, патріотичне виховання поліцейських набуло особливої ваги як засіб формування цілісної системи безпеки.

Мета дослідження полягає у аналізі теоретико-правових засад національно-патріотичного виховання поліцейських, його ролі в системі національної безпеки, окресленні сучасних викликів.

Стан опрацювання проблематики. Проблематика національно-патріотичного виховання поліцейських перебуває на перетині психології, педагогіки, права та національної безпеки, що зумовлює міждисциплінарний інтерес науковців і практиків. Серед вітчизняних дослідників різні аспекти проблеми національно-патріотичного виховання поліцейських досліджували: О.В. Брусакова, О.Г. Діденко, Ю.О. Загуменна, В.В. Сокурєнко, Д.В. Швець, С.П. Яланська та інші.

Виклад основного матеріалу. Сучасний світ, що стрімко змінюється, ставить перед працівниками силових структур нові виклики, змушуючи їх постійно робити вибір та швидко адаптуватися до ризиконебезпечних і нестабільних умов, пов'язаних з економічними та професійними аспектами. Крім того, паралельно розвиваються соціальні процеси й інформаційні технології, що вимагають від фахівців безперервного професійного та особистісного вдосконалення [10, с. 9].

Тривале нехтування питаннями патріотичного виховання в минулому призвело до негативних явищ – ідеологічної дезорієнтації, поширення сепаратистських настроїв та місцевих ідентичностей, що становило суттєвий виклик національній безпеці. Війна стимулювала потужний сплеск патріотизму в українському суспільстві, однак одночасно виявила брак особистої мотивації до

сумлінного виконання службового обов'язку у частини представників силових структур. У цих умовах національно-патріотичне виховання поліцейських розглядається як нагальна потреба і невід'ємна складова зміцнення обороноздатності держави та підтримання громадянської єдності на засадах патріотичних і демократичних цінностей.

Актуальність теми обумовлена необхідністю швидкого та якісного відродження системи патріотичного виховання правоохоронців, що набуває особливого значення в умовах війни та реформування сектору безпеки. Поліція як орган, наділений функціями захисту правопорядку і державного суверенітету зсередини, має бути кадрово готовою протистояти гібридним загрозам, інформаційній війні й ворожій пропаганді. Патріотично налаштований, відданий присязі особовий склад поліції здатний значно підвищити стійкість держави до внутрішніх і зовнішніх викликів.

О. Брусакова підкреслює, що на рівні суспільної свідомості під патріотизмом розуміється національна і державна ідея єдності і неповторності даного народу, яка формується на основі традицій, стереотипів, традицій, історії і культури кожної конкретної нації. На рівні індивідуальної свідомості патріотизм розглядається як любов до Батьківщини, гордість за свою країну, прагнення дізнатися, зрозуміти і поліпшити її [1, с. 65].

Національно-патріотичне виховання спрямоване на формування особистості-громадянина, яка усвідомлює свою відповідальність перед народом і державою. Специфіка національно-патріотичного виховання поліцейських полягає у поєднанні загальногромадянських патріотичних цінностей з професійною етикою правоохоронця. Поліцейський як представник влади має бути взірцем відданості Українському народові та Конституції, демонструвати високу моральність, готовність самовіддано служити суспільству та захищати законність. Підготовка висококваліфікованих кадрів поліції вимагає не лише фахових знань і навичок, а й наявності у кожного співробітника стійкого морального стрижня – системи внутрішніх переконань, основаних на принципах професійної етики та патріотизму. Ті цінності та переконання, які були засвоєні під час навчання у виші, будуть визначальною мірою впливати на якість виконання поліцейським професійних обов'язків [3, с. 176].

Лише за умови постійного морального самовдосконалення, високої відданості справі та любові до своєї країни формуються справжні професіонали в органах поліції. Відтак складовими виховання поліцейського є як загальнолюдські цінності, так і специфічні національно-патріотичні орієнтири. Метою патріотичного та етичного виховання майбутніх правоохоронців є формування особистості громадянина, здатного самовіддано розбудовувати Україну як суверенну демократичну правову державу, виявляти національну гідність, цивілізовано відстоювати свої права і сумлінно виконувати обов'язки, сприяти громадянському миру і злагоді в суспільстві.

Основними завданнями національно-патріотичного виховання поліцейських в Україні є:

формування активної громадянської позиції поліцейського як свідомого громадянина і відповідального члена суспільства. Правоохоронець має усвідомлювати свою роль у служінні народові, бути готовим ставити суспільні інтереси вище власних;

виховання правової культури і поваги до Конституції та законів України, шани до державної символіки – Герба, Прапора, Гімну, історичних святинь. Поліцейський зобов'язаний не лише сам неухильно дотримуватися законів, але й своїми діями утверджувати верховенство права;

засвоєння національної історико-культурної спадщини. У процесі фахового навчання курсанти повинні перейняти духовні та культурні надбання українського народу, його історію, традиції, мову. Формування мовної культури, вільне володіння українською мовою як духовним кодом нації є важливою складовою патріотичного виховання;

розвиток духовних цінностей українського патріота – почуття любові до українського народу, до рідної землі, гордості за історичне минуле і сучасні здобутки України. Виховання базується на позитивних прикладах героїчної історії та культурної спадщини, відновленні та вшануванні національної пам'яті;

формування психологічної та фізичної готовності до виконання громадянського обов'язку із захисту національних інтересів та незалежності держави. Це включає підвищення престижу служби в поліції, мотивації до сумлінного виконання професійних обов'язків, готовності обороняти країну у разі потреби;

сприяння розвитку професіоналізму і мотивації до якісного виконання службових завдань, захисту прав і свобод людини. Патріотично налаштований поліцейський має діяти неупереджено і принципово, керуючись як державними інтересами, так і повагою до прав людини [3, с. 174-175].

Після Революції Гідності 2014 року та початку війни на сході в Україні була сформована розгалужена нормативно-правова база, спрямована на відновлення та розвиток системи національно-патріотичного виховання громадян і, зокрема, правоохоронців. Ключовими документами цієї сфери є закони, укази Президента, рішення Ради національної безпеки і оборони, а також відомчі нормативні акти Міністерства внутрішніх справ.

Правові основи патріотичного виховання поліцейських закріплені, перш за все, у принципах діяльності Національної поліції та присязі працівника поліції. Закон України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 р. № 580-VIII встановлює, що кожен, хто вступає на службу в поліції, складає Присягу на вірність Українському народові [9]. Хоча безпосередньо термін «патріотичне виховання» у тексті цього Закону не вживається, його ідеологія пронизує основні принципи діяльності поліції: верховенство права, пріоритет прав людини, аполітичність і вірність присязі. У тексті Присяги поліцейський урочисто обіцяє «вірні служити Українському народові, дотримуватися Конституції та законів України, втілювати їх у життя, поважати і охороняти права і свободи людини, честь держави, з гідністю нести високе звання поліцейського та сумлінно виконувати службові обов'язки» [9]. Ця формула Присяги наголошує на відданості народу і державі, на верховенстві Конституції, повазі до прав людини і честі держави. Таким чином, на законодавчому рівні закладено фундамент патріотичного та правового обов'язку поліцейського. Дисципліна і законність у діяльності поліції тісно пов'язані з принципом вірності присязі та українському народові – за порушення присяги співробітники можуть нести юридичну відповідальність, аж до звільнення зі служби.

Окрім Присяги, інші законодавчі акти визначають ідеологічні орієнтири виховання кадрів сектору безпеки. Так, у Стратегії національної безпеки України закріплено, що пріоритетами національних інтересів України та забезпечення національної безпеки є: відстоювання незалежності і державного суверенітету; відновлення територіальної цілісності у межах міжнародно визнаного державного кордону України; суспільний розвиток, насамперед розвиток людського капіталу; захист прав, свобод і законних інтересів громадян України; європейська і євроатлантична інтеграція [11]. Тому пріоритетами державної політики є зміцнення національної єдності, розвиток української громадянської ідентичності та патріотизму як основи стійкості держави до зовнішніх впливів.

Законом України «Про національну безпеку» патріотичне виховання віднесено до напрямів забезпечення кадрового потенціалу сил безпеки і оборони [8]. Таким чином, вищий нормативний рівень окреслює патріотизм та вірність державі як фундаментальні вимоги до особового складу правоохоронних органів. З цього випливає необхідність розроблення конкретних програм і заходів для реалізації цих вимог на практиці у системі підготовки поліцейських.

Національно-патріотичне виховання поліцейських посідає важливе місце у системі забезпечення внутрішньої та національної безпеки України. Поліція, виконуючи функції охорони громадського порядку і боротьби зі злочинністю, одночасно є одним із стовпів державної влади на місцях та інструментом реалізації державної політики безпеки. Від лояльності, професійності та патріотизму поліцейських значною мірою залежить стабільність внутрішньої ситуації, довіра громадян до влади, ефективність протидії загрозам державному ладові. Як свідчить досвід України, дефіцит патріотичної свідомості у правоохоронців може мати прямі негативні наслідки для безпеки держави. Під час російської агресії 2014 року значна частина співробітників правоохоронних органів в окупованому Криму та на Донбасі присягнула на вірність ворогу або самоусунулася від виконання обов'язків, що сприяло успіху окупаційних планів. Вже під час повномасштабного вторгнення 2022 року фіксувалися поодинокі випадки колаборації поліцейських з окупаційною владою. Зокрема, у місті Лиман Донецької області в 2022 р. група поліцейських перейшла на бік ворога, увійшовши до лав окупаційної «міліції» та брала участь у репресивних заходах проти місцевого населення. Згодом український суд визнав цих осіб винними у колабораціонізмі та заочно засудив до 15 років ув'язнення [5]. Подібні інциденти підтверджують: відсутність у частини кадрів сформованого патріотичного стрижня і стійкості до ворожої пропаганди створює реальні загрози національній безпеці зсередини. Натомість, належно вихований у національному дусі особовий склад поліції є запорукою того, що у критичний момент правоохоронці залишаться вірними присязі, діятимуть рішуче в інтересах держави і не допустять дестабілізації тилу. Національно-патріотичне виховання поліцейських покликане виконувати профілактичну і захисну функцію в системі безпеки. Воно формує у співробітників ідеологічний імунітет до антидер-

жавних впливів – проросійської пропаганди, сепаратистської риторики, корупційних спокус, які нерідко використовуються ворогом для підризу зсередини. Патріотично налаштований поліцейський з високою громадянською свідомістю більш стійкий до спроб вербування чи маніпуляцій, менше схильний до зради або невиконання наказів законної влади. Як зазначається в наукових дослідженнях, патріотичне виховання силовиків є складовою частиною національної безпеки та обороноздатності держави, інструментом утвердження громадянської єдності.

Іншими словами, патріотизм поліції – це фактор суспільної стійкості, який унеможлиблює внутрішні конфлікти і сприяє консолідації перед обличчям зовнішньої агресії. Водночас, національно-патріотичне виховання спрямоване не на сліпу відданість будь-яким наказам, а на усвідомлену підтримку саме конституційного ладу, демократичних цінностей держави. Поліцейський, вихований на ідеях патріотизму, розуміє, що служить передусім народу України та його законам, а не окремим посадовцям. Такий правоохоронець буде чинити спротив імовірним незаконним спробам узурпації влади чи антиконституційним наказам, адже його патріотизм ґрунтується на відданості демократичним принципам. Це також є чинником національної безпеки – лояльність поліції саме до Конституції і народу, а не до певних політичних осіб, забезпечує державу від внутрішніх узурпацій чи переворотів. Варто підкреслити і психологічний ефект: у період війни патріотично налаштовані правоохоронці своєю службою підвищують моральний дух населення, вселяють віру у захищеність тилу. Поліція, співчутлива до потреб громадян, яка водночас активно підтримує армію, швидко реагує на диверсійні загрози – все це зміцнює відчуття безпеки в суспільстві та спонукає громадян до згуртованості. Показово, що за даними соціології рівень довіри до Національної поліції зріс у 2022-2023 роках на фоні її самовідданої роботи під час війни. Це опосередковано свідчить і про успіх виховання нової генерації поліцейських, для яких честь держави і служіння людям стали реальними життєвими пріоритетами, а не формальностями присяги. Таким чином, національно-патріотичне виховання поліцейських відіграє подвійну роль у системі безпеки: з одного боку, це елемент ідеологічного захисту держави від внутрішніх загроз (колабораціонізму, саботажу, деморалізації силових структур), з іншого – чинник посилення ефективності роботи поліції, її взаємодії з населенням у складні часи. Недарма патріотичне виховання правоохоронців називають невід’ємною складовою забезпечення внутрішньої безпеки України. Підвищення рівня національної свідомості особового складу поліції є інвестицією у довготривалу стійкість держави, адже сильна духом поліція – це надійний тил для армії і суспільства під час будь-яких викликів.

У Дисциплінарному статуті Національної поліції встановлено, що порушення присяги чи дискредитація честі органів поліції є грубим дисциплінарним проступком [6]. Це підкреслює важливість присяги як морально-правового стрижня поведінки поліцейського. В сукупності, базові закони визначають, що поліція України має служити суспільству, поважаючи Конституцію та зберігаючи вірність українській державі.

В системі Міністерства внутрішніх справ України у 2022 році було затверджено комплексний документ – Концепцію військово-патріотичного виховання в Міністерстві внутрішніх справ України та центральних органах виконавчої влади, діяльність яких координується через МВС [4]. Ця Концепція стала відповіддю на повномасштабну війну та нагальну потребу підвищення оборонної свідомості особового складу органів системи Міністерства внутрішніх справ (Національної поліції, Національної гвардії, Держприкордонслужби тощо). У документі визначено, що військово-патріотичне виховання є складовою національно-патріотичного виховання, а його мета – формування в особового складу почуття національної гідності, вірності українському народові, психологічних і професійних якостей, необхідних для виконання завдань за призначенням, готовності до оборони України [4].

Концепція МВС розроблена з урахуванням положень державних стратегій та спрямована на координацію процесу патріотичного виховання у відомстві. Вона передбачає впровадження системи заходів – від удосконалення змісту навчальних програм у відомчих вишах до проведення виховних заходів у територіальних підрозділах, залучення ветеранів війни для передачі досвіду молодим поліцейським, популяризації серед персоналу героїки сучасних захисників України тощо.

На спільній нараді керівників закладів освіти МВС та представників підрозділів у 2023 році були детально розглянуті заходи з реалізації цієї Концепції та шляхи її впровадження в умовах воєнного стану. Зокрема, ішлося про необхідність комплексного підходу та поєднання зусиль різних органів влади, а також про внесення змін до програм підготовки поліцейських кадрів з огляду на

досвід війни. Крім зазначеної Концепції, МВС спільно з Міністерством освіти і науки ініціювало у 2023 році створення міжвідомчої робочої групи з питань військово-патріотичного виховання молоді, щоб забезпечити узгоджені дії освітніх закладів, армії та поліції у цій сфері. Також при МВС діє Координаційна рада з питань національно-патріотичного виховання (створена в 2017 р.), яка координує заходи між підрозділами відомства.

Можна говорити про те, що наразі формується цілісна нормативна вертикаль: від загально-державних стратегій – до відомих концепцій і планів, спрямованих на інтеграцію патріотичного виховання в систему службової підготовки поліцейських. Слід відзначити, що нормативна база України у сфері патріотичного виховання правоохоронців постійно актуалізується, особливо під впливом викликів російсько-української війни. Вона охоплює і широкі законодавчі положення (вірність народу, захист честі держави), і спеціалізовані відомчі настанови (програми виховання, проведення патріотичних заходів у підрозділах тощо).

Висновки. Національно-патріотичне виховання поліцейських утвердилося як важливий елемент безпеки України, особливо в умовах протидії російській агресії. Проведене дослідження засвідчує, що патріотична свідомість особового складу поліції безпосередньо впливає на ефективність виконання поліцією своїх функцій із забезпечення внутрішньої безпеки. Патріотично виховані кадри більш мотивовані до сумлінної служби народові, стійкіші до ворожих інформаційних впливів і менш схильні до зради чи колаборації. Україна створила необхідні правові підвалини для патріотичного виховання правоохоронців – це закріплено і в присязі поліцейського, і в державних стратегіях та відомих концепціях.

Національно-патріотичне виховання у підрозділах поліції являє собою складний і багатоаспектний процес, який включає в себе ідеологічну, моральну, правову та психологічну підготовку співробітників правоохоронних органів. У 2015–2022 рр. розроблено низку політик (стратегія національно-патріотичного виховання, концепція виховання в системі Міністерства внутрішніх справ України), які визначили цілі, завдання та механізми цієї роботи. Практична реалізація національно-патріотичного виховання в поліції набула особливої інтенсивності з 2022 року. Поліцейські підрозділи та освітні установи Міністерства внутрішніх справ України впроваджують комплекс заходів: оновлення навчальних програм з урахуванням воєнних реалій, проведення виховних годин, зустрічей з ветеранами, патріотичних акцій, вшанування героїв.

Реалізація зазначених завдань на практиці спрямована на формування нового покоління поліцейських, які поєднують в собі патріотизм, високий професіоналізм і гуманістичні цінності. У результаті формується новий образ українського поліцейського – це громадянин-воїн-правоохоронець, який глибоко усвідомлює свою місію захисника державності і народу. Такий підхід відповідає найкращим європейським практикам, де поліція є носієм демократичних цінностей і служить суспільству.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Брусакова О.В. Національно-патріотичне виховання співробітників Національної поліції України. *Підготовка охоронців правопорядку в Харкові (1917–2017 рр.)*: матеріали наук.-практ. конф. Харків: ХНУВС, 2017. С. 64–67.
2. Діденко О.Г., Яланська С.П. Національно-патріотичне виховання молоді в закладах освіти України: психологічні аспекти. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Психологія*. 2024. Том 35 (74) № 4. С. 102–107.
3. Загуменна Ю.О. Національно-патріотичне виховання поліцейських як невід’ємна складова забезпечення внутрішньої безпеки України. *Міжнародний науковий журнал «Верховенство права»*. 2017. №3. С. 173–177.
4. Концепція військово-патріотичного виховання в Міністерстві внутрішніх справ України та центральних органах виконавчої влади, діяльність яких спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ України: затверджено Наказом МВС України від 29.11.2022 № 782 URL: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcapgleclefindmkaj/https://nuczu.edu.ua/images/topmenu/inform-pro-diyalnic/210-.pdf?srsltid=AfmBOoqYPLhXh_mAHnlmi_u7vxqMnN-h1NHtbQA_Np-V7OPp46vlavRf.
5. Поліціянти, які перейшли на бік росіян під час окупації Лимана, заочно отримали по 15 років в’язниці. *Zmina.info* від 15 жовтня 2023 року. URL: <https://zmina.info/news/policzejski>

- yaki-perejshly-na-bik-rosiyan-pid-chas-okupacziyi-lymanu-zaочно-otrymaly-po-15-rokiv-vyaznyczi/.
6. Про Дисциплінарний статут Національної поліції України: Закон України від 15 березня 2018 року № 2337-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2337-19#Text>.
 7. Про затвердження Державної цільової соціальної програми з утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2028 року: постанова Кабінету міністрів України від 30 липня 2024 року № 864 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/864-2024-%D0%BF#n95>.
 8. Про національну безпеку: Закон України від 21 червня 2018 року № 2469-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>.
 9. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.
 10. Сокурєнко В.В. Психологічні та педагогічні проблеми професійної освіти та патріотичного виховання персоналу системи МВС України. *Психологічні та педагогічні проблеми професійної освіти та патріотичного виховання персоналу системи МВС України*: матеріали науково-практичної конференції. Харків, ХНУВС, 2016. С. 9–12.
 11. Стратегія національної безпеки України: Безпека людини – безпека країни: затверджено Указом Президента України від 14 вересня 2020 року № 392/2020 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#Text>.
 12. Швець Д.В., Кісіль З.Р. Професійна деформація співробітників Національної поліції України: юридико-психологічний вимір. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2023. № 3. С.301–305.